

Svea Hovrätt
Mark- och Miljööverdomstolen

Överklagan av mål nr M 751-19, Vänersborgs Tingsrätt.

SAKEN

Begäran om återkallelse av miljötillstånd och begäran om interimistiskt förbud mot påbörjande av vindkraftsprojekt Örken i Hylte kommun och det utökade vindkraftsprojektet Örken- Munkabol i Halmstads kommun

Föreningen God Livsmiljö Hylte vidhåller våra yrkanden och hävdar att tingsrättens beslut i flera avseende baserats på

- missledande tolkning av information om vattentäkten Nyebro i Hylte kommun
- missledande information från länsstyrelsen om pågående vattenprojekt
- underlåtenhet att pröva de industriella anläggningarnas hydrologiska effekter på
  - grundvattenområden och tillrinningsområden för vattentäkterna i Nyebro i Hylte kommun och Sennan i Halmstads kommun
  - riksintresset Store Jöns Mosse, Natura2000-områden och naturskyddsområden
  - reproduktionsområdena för Nissans laxstam, Björkesjöbäcken och Sännan-ån

I strid med

- EU DIREKTIV 2000/60/EG, ramverk för gemenskapens vattenpolitik
- EU:s grundvattendirektiv 2006/118/EG. Inordnat under Vattendirektivet.
- Weserdomen
- EU-direktiv 2001/42/EG, bedömning av vissa planers och programs miljöpåverkan
- Överordnat EU-mål för 2020, att stoppa förlusten av biologisk mångfald och förstörelsen av ekosystemtjänster senast 2020, i möjligaste mån återställa dem och samtidigt förstärka EU:s bidrag till att motverka förlusten av biologisk mångfald på global nivå.
- EUROBATS Guidelines 2015. Instängning av pipistrell-kolloni mellan tre verk (Björkesjön).
- WHO Guidelines for Environmental Noise in Europe 2018 inklusive bilaga Biological Mechanisms Related to Cardiovascular and metabolic effects by Environmental Noise.
- Ändrad lagstiftning 2019-01-10. Strängare krav i 5 kap. 4 § MB om miljö kvalitetsnormer.
- SGU. Kartläggning av grundvattentillgångar. Tydliga skärpningar efter implementeringen
- SGU. Rapport 2009:24. Vattenförsörjningsplan – identifiering av vattenresurser viktiga för dricksvattenförsörjning. Krav på vattenförsörjningsplaner i samtliga län.
- Havs- och vattenmyndigheten. Vägledning om vattenskyddsområde. Remiss 2019-10-04.
- Förslag till nytt dricksvattendirektiv. Beslutat 2018. Detaljrevideras 2019.
- Havs-och Vattenmyndighetens rapport 2017:15 Sötvattenanknutna Natura 2000-vårdens känslighet för hydromorfologisk påverkan.
- Naturvårdsverkets rapport 6473, Möjligheter till Vindkraftsetablering i Natura 2000-områden
- Naturvårdsverkets vägledning. Förutsättningar för bevarande av Högmosse.
- underlåtenhet att utvärdera vetenskapliga bevis om de interagerande infraljudens och markvibrationernas destruktiva effekter på människors hälsa (sjukvårdssystemet), uppväxtmiljö, klimat, ekosystem, biologisk mångfald och skogsnäringen, med allvarliga potentiella effekter på förutsättningarna för ett hållbart samhälle ur flergenerationsperspektiv.

Samtliga brister är giltiga kriterier för återkallelse av miljötillstånd för de båda vindkraftsprojekten, enligt kap. 24 §3-6 och 7 Miljöbalken.

Missledande upplysning 1.

Domen åberopar felaktig tolkning av telefonuppgifter från tjänstemän om avgränsning av vattentäkt:

- Länsstyrelsen: ”*Det finns inga pågående ärenden angående vattenskyddsområden hos länsstyrelsen inom det aktuella området. Vad länsstyrelsen kan se har inga samråd hållits utöver*

de vattenskyddsområden som är fastställda. Det finns inte några vattenskyddsområden inom området där vindkraftverk planeras eller har uppförts. Ett befintligt vattenskyddsområde gränsar till de norra vindkraftverken strax söder om Nyebro. Gränsen för tillrinningsområdet går precis söder om sjöarna St. Rosjön och L. Rosjön”

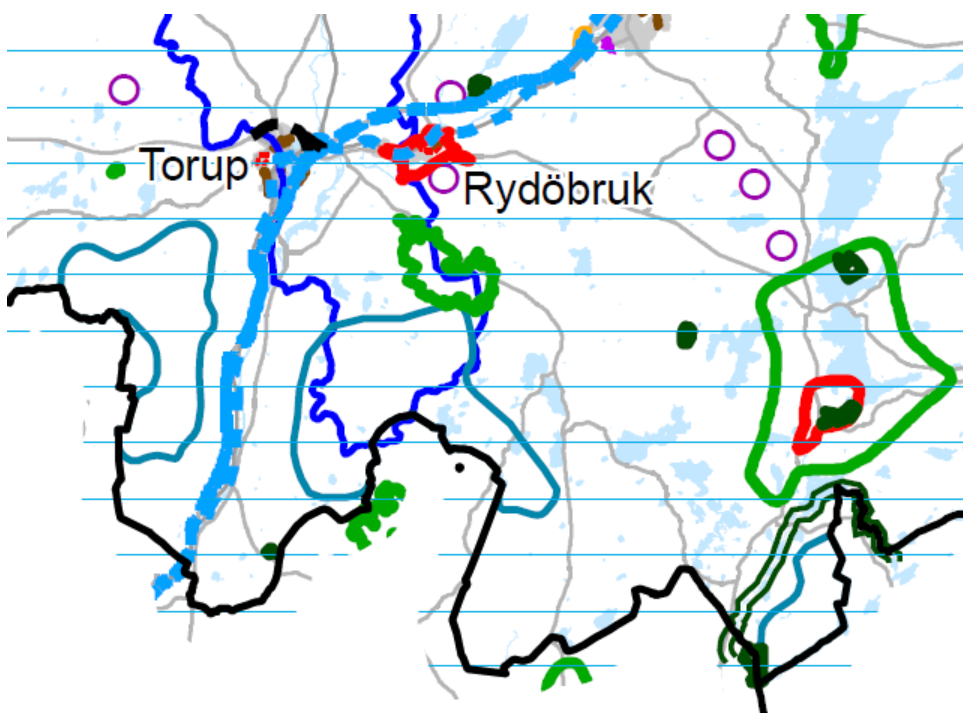
- Mark- och miljö-domstolen: Hylte kommun har vid kontakt med mark- och miljödomstolen uppgett bl.a. följande. Ett tilltänkt vattenskyddsområde är beläget på cirka 1 km avstånd från den tillståndsgivna, men ännu inte uppförda vindkraftsparken Örken. Det har inte på annat sätt i närheten av parkerna väckts någon fråga om skyddande av område som vatten- skyddsområde eller utökning av sådant område”.

Vi har emottagit meddelande om detta och skriftligen framfört att detta inte är korrekt och att översyn av översiktsplan pågår. Detta har inte beaktats. Översiktsplanen är mycket tydlig: **Vattenskyddsområden (Sid 115)**. För att skydda dricksvattenresurser på lång sikt och säkerställa tillgång och kvalitet, upprättas vattenskyddsområden med föreskrifter för markanvändning och verksamhetsutövning. Både nuvarande och framtida dricksvattenresurser ska skyddas. Länsstyrelsen eller kommunen får besluta om vattenskyddsområde. Alla kommunala vattentäkter har beslutade vattenskyddsområden. Tre vattenskyddsområden är under översyn. Även större industriella vattentäkter kan behöva ges skydd i form av vattenskyddsområden, vilket de inte har idag.

Reservvatten. Eftersom dricksvatten är en av de viktigaste resurserna för ett fungerande samhälle, är det också viktigt att det finns överskotts- och reservvattenkapacitet, så kallad redundans, inom och mellan kommunerna om någon takt av någon anledning inte kan användas. Hyltes dricksvattenförsörjning saknar fullgoda reservvattenlösningar för sådana situationer, och är därmed sårbart om en brist eller en förorening skulle uppstå. Åtgärder för att öka reservvattenkapaciteten ligger i VA-planen och arbete med reservvattentäkter och överföringsledningarna pågår.

Det nämns också att bedömning ska ta hänsyn till klimateffekter och ha flergenerationsperspektiv. Figur i Översiktsplanen (Sid 198) visar tydligt hur större delen av VK2 Örken ligger i tillrinningsområdet för vattentäkten i Nyebro (Mörkblå linje).

Området är således reserverat för utredning. Vilket enligt SGU:s regelverk **Kartläggning av grundvattentillgångar** och **SGU-rapport 2009:24. Vattenförsörjningsplan – identifiering av vattenresurser viktiga för dricksvattenförsörjning** ska omfatta hydrologisk utredning av flödesriktningar, kvantitativa och kvalitativa förutsättningar samt riskanalys för att säkerställa framtida större behov. En industriell större verksamhet inom detta område kan spolia de båda mycket värdefulla grundvattenområdena under Nissan (24+10 verk).

Som konsekvens ligger större delen av det södra området av industrianläggningen (Örken Syd) i det lika viktiga i tillrinningsområdet för ån Sännan och Laholmsbuktens VA-förbunds huvudvattentäkt i Sennan. Totalt inklusive EON:s befintliga 6 verk, ca 9+6+2= 17 verk. Ytterligare kumulativ effekt kan uppstå genom utvidgningsförslag av VK2 i översiktsplanen, med utrymme för ca 15 verk österut och 10 verk mellan område Nord och Syd, som nu har ny ägare. Det känsliga området kan då i "worst case" omfatta totalt 66 verk på östra sidan om riksintresset Nissan och 18 befintliga verk på västra sidan. Därtill ca 75 verk på andra sidan kommungränsen inom avstånd för potentiellt höga infraljudsbelastningar vid vindhastigheter >6m/sek.

Därmed faller också länsstyrelsens yttrande:

- *"Det finns inte några vattenskyddsområden inom området där vindkraftverk planeras eller har uppförts. Ett befintligt vattenskyddsområde gränsar till de norra vindkraftverken strax söder om Nyebro. Gränsen för tillrinningsområdet går precis söder om sjöarna St. Rosjön o L. Rosjön."*

Detta är en grov felangivelse: Tillrinningsområdet omfattar Färgeåns avvattningsområde som börjar vid Färgeån ca 4 km längre söder ut.

Missledande upplysning 2.

- *"Inte heller finns det några pågående ärenden angående vattenskyddsområden hos länsstyrelsen inom det aktuella området. Vad länsstyrelsen kan se har inga samråd hållits utöver de vattenskyddsområden som är fastställda"*.

Detta är inkonsekvent och missledande resonemang:

1. EU:s Direktiv 2000/60/EG - en ram för gemenskapens åtgärder på vattenpolitikens område,

ställer tydliga ansvarskrav på nationella tillsynsmyndigheter och innehåller följande viktiga punkter:

- a) identifiera enskilda avrinningsområden på sina territorium – det vill säga de omgivande landområden där vatten rinner ut i särskilda flodsystem
- b) utse myndigheter som hanterar flodområden i enlighet med EU-regler
- c) analysera varje avrinningsområdes funktioner, däribland effekterna av mänskliga aktiviteter och genomföra ekonomiska bedömningar av vattenanvändningen
- d) övervaka vattenstatusen i varje avrinningsområde
- e) registrera skyddade områden, såsom områden som används för dricksvatten och kräver särskild uppmärksamhet
- f) utarbета och genomföra "förvaltningsplaner för avrinningsområden" för att förhindra försämring av ytvatten, skydda och förbättra grundvatten och bevara skyddade områden
- g) se till att kostnaderna för vattentjänster återvinns så att resurserna används effektivt och förorenarna betalar, och
- h) ge information och erbjuda samråd till allmänheten om sina förvaltningsplaner för avrinningsområden.

2. Länsstyrelsen har redan skyldighet enligt Havs-och Vattenmyndighetens Förvaltningsplan 2016-2021 för Västerhavet (Länsstyrelserna, åtgärd 4, s 88):

Länsstyrelserna ska prioritera arbetet med långsiktigt skydd av dricksvattentäkter.

Länsstyrelserna behöver särskilt:

a. förstärka arbetet med inrättande av vattenskyddsområden och förkorta handläggnings-tiderna vid inrättande av vattenskyddsområden

b. genomföra systematisk och regelbunden tillsyn av vattenskyddsområden med tillhörande föreskrifter

c. inom sin tillsynsvägledning till kommunerna ge råd och stöd i arbetet med att inrätta och bedriva tillsyn i vattenskyddsområden

d. utarbета regionala vattenförsörjningsplaner i samverkan med kommunerna

e. genom tillsyn kontrollera att tillståndspliktiga vattenuttag i grund- och ytvatten har tillstånd, särskilt i områden med dricksvattenförekomster.

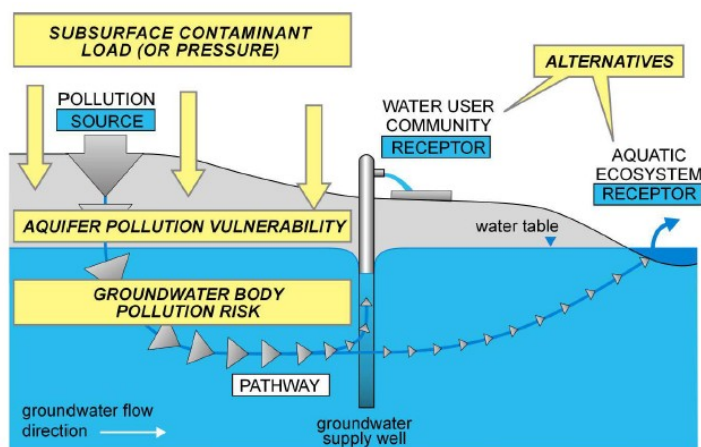
Kommentar: Länsstyrelsen har således under hela processen haft skyldighet att agera enligt gällande förvaltningsplan, som är en direkt implementering och förlängning av EU:s Vattendirektiv med Grundvattendirektivet som ytterligare förstärkning. Åtgärderna enligt punkterna c), d) och e) skulle varit genomförda senast två år efter åtgärdsprogrammets fastställande.

Punkt d: Samhällsplaneringen är ett viktigt verktyg för att långsiktigt säkerställa dricksvattenförsörjningen. Grunden för en hållbar planering av vattenresurserna kan utgöras av **en vattenförsörjningsplan, vars övergripande syfte är att trygga en långsiktig dricksvattenförsörjning.** Regionala vattenförsörjningsplaner är betydelsefulla underlag för kommunernas översiktsplanering. Med stöd av dem synliggörs viktiga dricksvattenförekomster och skyddet av dem kan beaktas i den fysiska planeringen. Markanvändning och verksamheter som innebär betydande påverkan på dricksvattenförekomster kan då undvikas eller anpassas så att miljökvalitetsnormerna för vatten och kraven på dricksvattenkvalitet följs. **Klimatförändringarna kan komma att få stor påverkan på dricksvattenförsörjningen i framtiden och är därför en viktig del av planerna.**

3. Länsstyrelserna har 2019-05-02, fått i uppdrag av regeringen att kartlägga vattensituationen i landet, på såväl regional som lokal nivå. Länsstyrelserna ska enligt uppdraget också redovisa vilken förmåga som finns för att förebygga och hantera en vattenbristsituation. Uppdraget syftar till att ge fördjupad information om situationen för att vara förberedd på eventuell vattenbrist ur flergenerationsperspektiv.

EU:s Ramdirektiv för vatten och grundvatten gäller

Stor sannolikhet finns för att grundvattnet också har akvifer samband med ytvattnet längre ned och därmed kan påverka Björkesjöbäcken och Sännan-ån som utgör de viktigaste reproduktionsområdet för Nissanlaxen och det stora riksintresset Store Jöns Mosse, av taigakaraktär.

[Technical Report N°9 on Groundwater Associated Aquatic Ecosystems](#)

Figure 2: Conceptual Schemes of Groundwater Pollution Risk Assessment

Grundvattnet kan också påverka de s.k. terrestriala ekosystemen i nedanförliggande skogsmarker, likaså det stora riks- och unionsintresset och våtmarken Store Jöns Mosse (240 ha), samt flera Natura2000-områden. Norr om området ligger Snoke Mosse. Ett 330 ha värdefullt myrkomplex med högt värderade topogena kärr, svagt välvda mossar och sluttande mossar. Detta regleras i **Common Implementation Strategy for the Water Framework Directive (2000/60/EC) Guidance document n.o 12. The role of wetlands in the Water Framework Directive.**

EU:s samlade regelverk består av

- CIS Guidance Documents available on CIRCABC. N° 1 - N° 36.
- CIS thematic documents available on CIRCABC. N° 1 - N° 9, plus 13 tekniska rapporter och rekommendationer.
- CIS Working Group on groundwater har publicerat 5 Guidance documents och 9 Technical reports.

Samtliga regelverk redovisas i bilaga 1. Den totala unionsrättsliga lagstiftningen visar klart att länsstyrelsen gjort ett flagrant övertramp av unionsrätten som kan få ödesdigra konsekvenser för

människor, uppväxtmiljö, klimat, ekosystem, biologisk mångfald och den lokala och nationella skogsnäringen i framtiden.

De akvifera sambanden är uppenbara och finns på många platser inom och i utkanterna av det stora starkt kuperade området med höga åsar och djupa dalsänkor. Området innehåller ca 40 % våtmarker mellan åsarna och flera sjöar kan betraktas som källsjöar, som bildas av grundvatten och senare avbräddas som ytvatten (Färagesjön, Björkesjön, Häsjön, Ålsjön etc.). Söderut till biflödena Björkesjöbäcken och Sännan som utgör reproduktionsområden för Nissans laxstam.

Slutningarna i den södra delen innehåller flera områden med höga naturvärden, som är beroende av tillförsel av grundvatten för att bevara de karaktäristiska arterna:

1. riksintresset för naturvård Store Jöns Mosse (240 ha) med internationellt och nationellt bevarandevärde. Området karaktäriseras av relevanta fukt- och vattenkrävande kriterier är

7. MYRAR 71. Mossar och vissa kärr

7110 Aktiva högmossar

7120 Degenererade högmossar ännu med förmåga att naturligt regenerera

7130 Terrängtäckande mossar (* endast aktiva)

9. SKOGAR. Naturlig eller subnaturlig skogsvegetation med inhemska arter som bildar skogar av höga träd med typisk undervegetation och som uppfyller följande kriterier: utgör ett sällsynt bestånd eller ett restbestånd och/eller hyser arter av gemenskapsintresse.

90 Boreala Europa skogar

9010 Västlig tajga

9020 Fennoskandiska hemiboreala äldre naturliga ädellövskogar (Quercus, Tilia, Acer, Fraxinus eller Ulmus) med rik epifytflora

9080 Fennoskandiska lövsumpskogar

Riksintresset Store Jöns Mosse uppfyller med råge dessa kriterier och anges i den **nationella**

Våtmarksinventeringen (RAPPORT 5925, januari 2009) ”ha högsta nationella och internationella skyddsvärde enligt **Klass 1; Objektet har mycket höga naturvärden för regionen och är av internationellt eller nationellt bevarandevärde. De är oftast till stor del opåverkade och behöver bevaras för framtiden. Inga ingrepp som kan påverka eller ytterligare påverka hydrologin bör tillåtas**”.

I annan bedömning anges att området har ”taigakaraktär” och utgör ett av södra Sveriges (Norra Europas) sista bevarade tysta områden.

Inom eller alldeles intill området finns avsatta naturskyddsområden med nyckelbiotoper;

- Träskolyckomossen. Biotoptyp 1, Lövsumpskog.
- Älmåsen, Biotoptyp 1, Ädellövträd
- Åhyltan. Skogsstyrelsens skyddsområde. Gransumpskog med meandrerande vattendrag, värdefull kryptogam- och kärlväxtflora samt ymnigt mosstäcke
- Björkesjöbäcken. Skogsstyrelsens skyddsområde. Gransumpskog med naturlig slingrande skogsbäck, stort inslag av senvuxna träd, värdefull kryptogam- och kärlväxtflora.

Björkesjöbäcken är också biflöde till Nissans enda laxreproducerande biflöde Sännanån och har stort värde för laxsmoltens första stadier. Markvibrationer och de pulserande infraenergivågorna torde vara direkt avskräckande. Likaså påverkan av metylkvicksilver och PFAS genom läckage från markarbeten och påskyndad komprimering av våtmarkerna, som orsakar läckage av kontaminerat vatten.

2. Beträffande naturreservaten finns lika tydliga samband.

- Naturreservatet Rågetaåsen utgörs av gammalskog med åtskilliga nationellt rödlistade arter och två habitat med prioritet 9080 (lövsumpskog) och 91D0 (Skogsbevuxen myr). Reservatet avser att bevara den biologisk mångfalden. Inventeringar anger rikligt med död ved, stora botaniska värden och värdefull kryptogamflora.

Området är dessutom avsatt som **forsknings- och referensområde** för lavflora, mossflora, skalbaggsfauna och svampflora. Vindkraftverkens rubbning av det lokala klimatet förstör förutsättningarna för kontinuitet och bedömning av naturligt orsakade förändringar. Det är då direkt olämpligt att utsätta dessa känsliga forskningsobjekt för massiv industriell påverkan.

Hela forskningsansatsen blir därmed värdelös.

- Naturreseptatet Moshult har mycket rik flora med åtskilliga rödlistade arter. Platsen innehåller ett habitat med prioritet 91D0. Bland och barrskog på våt mark med gamla långsamtväxande träd. Bevis på allvarliga effekter på ekosystemen, blockering av insekternas vibrationella kommunikationssystem, komprimerade humusskikt, försämrad nedbrytning av växtdelar och lägre näringsomsättning, höjd marktemperatur, uttorkning, minskad tillväxt i stammar och blad (ökad rottillväxt), ökade insektsskador och ozonbildning, etc. har redovisats i detaljerade yttranden och överklaganden.

Nyligen redovisades en sammanställning av vetenskapliga rapporter (UK) som visar att antropogent buller har blivit ett stort globalt förorenande ämne och att detta buller påverkar 100-tals arter av däggdjur, fåglar, fiskar, grodor, leddjur, blötdjur och reptiler.

Kunc et al. "The effects of anthropogenic noise on animals: a meta-analysis". Biology letters, 2019. Doi.org/10.1098/rsbl.2019.0649.

Forskarna anser att de kvantitativa studierna innebär att antropogent buller påverkar de flesta akvatiska och markbundna arter och att de utgör bevis "som är nödvändiga för lagstiftande organ för att reglera denna miljöfaktor mer effektivt". Hormonförändringar, viktförluster, habitatflykt.

Kinesisk satellitstudie visar minskat vegetativt index över 9 km och amerikansk rapport (Harvard) visar att det lokala klimatet ändras vid marknivån runt vindkraften (+ 1,5 0C) p.g.a. att varm torr luft förs ned i turbulensen bakom verken nattetid. Total övergång till vindkraftverk i USA skulle höja medeltemperaturen med 0,24 0C.

Våra försök att få svenska myndigheter att nå prejudicerande klarhet om dessa miljöhot och kritik av den svenska tillämpningen av dessa frågor, har konsekvent avvisats utan någon utvärdering eller särskilt förklaring.

Vi kan således konstatera att vi inte anser oss ha fått viktiga frågor klarlagda avseende myndigheternas skyldighet att utvärdera hydrologiska risker för grundvatten och dricksvattenresurser ur flergenerationsperspektiv samt unika riksintressen för naturskydd.

EU-domstolen 122 Mål C-98/03, punkt 32: "... I sin definition av åtgärder som ska underkastas en bedömning av konsekvenserna skiljer direktivet inte mellan åtgärder som vidtas utanför eller på en skyddad plats."

EU:s Guideince for windenergy development and Natura 2000 är tydligt:

Planer eller projekt både inom och utanför Natura 2000-området om de sannolikt kommer att ha en betydande effekt på Natura 2000-området. **Till exempel kan en vindkraftsanläggning som ligger utanför ett Natura 2000-område fortfarande ha en betydande effekt på vissa arter** som platsen är avsedd för (till exempel fladdermöss) eftersom de förorsakar att arten förflyttas från sina vanliga uppfödning- eller foderområden inom ett område.

Detta är realitet i detta EOn projekt; där de två medgivna vindkraftverken och ett befintligt verk helt innesluter en i flera inventeringar mycket väldokumenterad pipistrellkoloni. Kritisk högriskart.

Detta är anmärkningsvärt då det inte fått passera i andra domslut.

Svensk lagstiftning för vatten och grundvatten

A) Förändrad lagstiftning ger strängare krav:

Den 1 januari 2019 ändrades lagstiftningen om miljö kvalitetsnormer. I 5 kap. 4 § miljöbalken står nu följande (SGUs understrykning):

"En myndighet eller en kommun får inte tillåta att en verksamhet eller en åtgärd påbörjas eller ändras om detta, trots åtgärder för att minska föroreningar eller störningar från andra verksamheter, ger upphov till en sådan ökad förorening eller störning som innebär att vattenmiljön försämras på ett otillåtet sätt eller som har sådan betydelse att det äventyrar möjligheten att uppnå den status eller potential som vattnet ska ha enligt en miljö kvalitetsnorm.

Vid prövning för ett nytt tillstånd och vid omprövning av tillstånd ska de bestämmelser och villkor beslutas som behövs för att verksamheten inte ska medföra en sådan försämring eller ett sådant äventyr."

Lagtexten innehåller två moment: dels får ingen försämring ske och dels får inte möjligheten att uppnå miljö kvalitetsnormen äventyras. En försämring innebär att grundvattenförekomstens kemiska eller kvantitativa status försämras från god till otillfredsställande. Om statusen redan är otillfredsställande finns inget utrymme för ytterligare försämring. Även om den aktuella verksamheten inte förväntas leda till en direkt försämring för grundvattenförekomsten kan verksamheten på sikt, tillsammans med andra verksamheter, göra det svårt att uppnå miljö kvalitetsnormen för en grundvattenförekomst. Detta vägs in i begreppet ”äventyra möjligheten att uppnå miljö kvalitetsnormen”.

Här föreligger en uppenbar risk för att de 66 vindkraftverkens interagerande kraftiga infraljud och markvibrationer, långsamt skakar sönder våtmarkerna torvskikt och skogarnas humusskikt och därmed ”äventyrar möjligheten att uppnå miljö kvalitetsnormen”. Det finns idag omfattande vetenskapliga rapporter som visar att våtmarkernas torvskikt komprimeras (Skottland), samt att dessa krafter är så stora att det kan få seismiska effekter. Detta leder till läckage av kontaminerat vatten (tungmetaller, metylkvicksilver, PFAS), nedbrytning av det biologiskt lagrade kolet, ökade utsläpp av CO₂ och metan, kollaps av myrarnas kanalsystem och filtrerande effekt.

Dessa risker mörkläggs helt av svenska myndigheter men kan ha allvarliga existentiella effekter över stora avstånd, som måste utvärderas. (Se avsnitt Gungande – vibrerande marker)

B) Länsstyrelsen måste också förhålla sig till

- 1. EU:s nya grundvattendirektiv, 2006/118/EG av den 12 december 2006 om skydd för grundvatten mot föroreningar och försämring**– inordnat under Vattendirektivet. 2017.
- 2. SGU. Kartläggning av grundvattentillgångar. Tydliga skärpningar efter implementeringen**
Vid en avvägning enligt 7 kap. 25 § MB måste den beslutande myndigheten bedöma nyttan med föreskriften utifrån vattentäktens skydd. Detta bör motiveras av den riskanalys som ligger till grund för föreskrifterna och innehåller en beskrivning av föroreningskällor, spridningsvägar och barriärer i tillrinningsområdet.
SGU-Bilaga 1 Utredningsbehov inför beslut om vattenskyddsområde
  1. Vem är sökande i ärendet – om relevant,
  2. Syftet med vattenskyddsområdet,
  3. Geohydrologisk och hydrologisk beskrivning av tillrinningsområdet,
  4. Beskrivning av vattenresursen som används som vattentäkt,
  5. Beskrivning av råvattnets kvalitet, periodiska kvalitetsvariationer och långsiktiga trendutvecklingen,
  6. Redovisning av kända föroreningskällor och potentiella risker kopplade till pågående mark- och vattenanvändning,
  7. Riskbedömning utifrån vad som identifierats i punkten 6 och vattentillgångens sårbarhet.
- 3. SGU. Rapport 2009:24. Vattenförsörjningsplan – identifiering av vattenresurser viktiga för dricksvattenförsörjning. Krav på vattenförsörjningsplaner i samtliga län.**
- 4. Havs- och vattenmyndigheten. Vägledning om vattenskyddsområde. Remiss 2019-10-04.**
Utdrag 3.3 Avgränsning av vattenskyddsområde och indelning av zoner
Ett vattenskyddsområde kan omfatta del av ett tillrinningsområde eller hela tillrinningsområdet om det behövs för att uppnå syftet med skyddet.
Utformningen av vattenskyddsområdet bör grunda sig på kunskap om:
  - områdets naturgivna förutsättningar,
  - hur markanvändningen i tillrinningsområdet påverkar råvattnets periodiska kvalitetsvariationer och långsiktiga trendutveckling,
  - vilka potentiella risker för råvattnet och dricksvattenproduktionen som är lokaliserade i tillrinningsområdet....För grundvattentäkter bör områden som är särskilt betydelsefulla för grundvattenbildningen ingå i vattenskyddsområdet.
- 5. Förslag till nytt dricksvattendirektiv. Beslutat 2018. Detaljrevideras 2019.**
- 6. Havs-och Vattenmyndighetens rapport 2017:15 Sötvattenanknutna Natura 2000-värdens känslighet för hydromorfologisk påverkan.**

7. Naturvårdsverkets rapport 6473, Möjligheter till Vindkraftsetablering i Natura 2000-områden Sid 40. Det är också viktigt att tänka på att närliggande arealer med Natura 2000-livsmiljöer kan påverkas indirekt på ett sådant sätt att en skada ändå uppstår.

Det kan dessutom finnas Natura 2000-arter som använder arealer som inte består av Natura 2000-livsmiljöer. Detta bör hanteras i samband med prövning av tillstånd enligt 7 kap. 28 a § miljöbalken. Till exempel kan fladdermöss leva i odlingslandskap med grova träd och i anslutning till äldre bebyggelse. Flera rovdjur och groddjursarter skyddas också i Natura 2000-områden och kan leva i miljöer som inte utgör skyddade livsmiljöer. Detsamma gäller flera av de skyddade växterna.

Sid 31. Miljökonsekvensbeskrivningen får inte sakna uttömmande beskrivning av skyddsintresset, slutsatser eller vara summariska enligt EU-domstolens dom i målet Wörschacher Moos, C-304/05. En ofullständig MKB, dvs. en MKB som inte beskriver hur den sökta verksamheten påverkar möjligheten att bibehålla eller uppnå bevarandemålen för de Natura 2000-naturtyper och arter som finns i området, kan inte anses uppfylla kraven för att kunna godkännas då det i sådana fall inte är möjligt att avgöra om ett tillstånd kan lämnas eller inte.

Sid 31. En ”lämplig bedömning” måste kunna skingra alla rimliga tvivel beträffande åtgärdens inverkan på skyddsintresset (enligt EU-domstolens dom i målet Santa Cat. Valfurva C-304/05).

Sid 31. Bevarandemålen ska bedömas på grundval av bästa möjliga vetenskapliga kunskap.

Myndigheterna ska sedan försäkra sig om att ingen skadlig effekt uppkommer, med detta menas att det inte finns några kvarvarande vetenskapliga tvivel om avsaknaden av skadliga effekter (enligt EU-domstolens dom i målet Waddensee C-127/02).

Kommentar: Länsstyrelsens agerande uppfyller inget av kraven i detta normgivande dokument eller prejudicerande EU-domslut. I stället görs vaga försök att åberopa Naturvårdsverkets hemsida för att söka anledning att slippa agera.

8. Naturvårdsverkets vägledning. Förutsättningar för bevarande Högmosse.

<https://www.naturvardsverket.se/upload/stod-i-miljoarbetet/vagledning/natura-2000/naturtyper/myrar/vl-7110-hogmossar.pdf>

Länk: Gemensam text (förutsättningar för bevarande)

http://www.naturvardsverket.se/upload/04_arbete_med_naturvard/vagledning/naturtyper/naturtypergemensam.pdf#8

Den för naturtypen karakteristiska artsammansättningen är beroende av de strukturer och funktioner som utgör förutsättningarna för naturtypen. Högmossens vegetation och variation av strukturer/formelement (ex. tuvor, strängar, höljar, gölar, slukhål, dråg, lagg, randskog) förutsätter intakta hydrologiska förhållanden och en opåverkad hydrokemi. Detta **inkluderar att torv inte oxideras som en följd av antropogena ingrepp** utan endast som en eventuell följd av naturliga förändringar.

- Samhällsbyggande med nya kommunikationsleder, anläggningar etc. kan direkt eller indirekt förstöra eller orsaka skada på naturtypen.
- Samhällsbyggande med nya kommunikationsleder, anläggningar etc. kan direkt eller indirekt förstöra eller orsaka skada på naturtypen.

Naturvårdsverkets tolkning av EU-definitionen:

Naturlighetskriterier: Mossens hydrologi och hydrokemi får inte vara starkt generellt påverkad av antropogena ingrepp. Reversibla, mindre ingrepp som orsakat lokal störning i begränsade delar av mossen kan medges.

Område av gemenskapsintresse (SCI)

”Ett område som, i den biogeografiska region eller de biogeografiska regioner det tillhör, väsentligt bidrar till att bibehålla eller återställa en gynnsam bevarandestatus hos någon av livsmiljöerna i bilaga 11 eller någon av arterna i bilaga 22, och som också kan bidra väsentligt till att det i artikel 3 nämnda nätet Natura 2000 blir sammanhängande, och som väsentligt bidrar till bibehållandet av den biologiska mångfalden inom den biogeografiska region eller de biogeografiska regioner som avses” (definition från den svenska officiella versionen av art- och habitatdirektivet, artikel 1 k). De kallas pSCI (proposed = föreslagna SCI) innan de formellt godkännts av Kommissionen och satts upp på en officiell lista. Efter det är de formellt områden av gemenskapsintresse.

9. Högsta domstolen har i sitt avgörande gällande tillstånd till bergtäkt och vattenverksamhet på fastigheten Bunge Ducker (NJA 2013 s. 613) slagit fast att tolkningen och tillämpningen av reglerna om en särskild tillåtlighetsdom i 22 kap. 26 § miljöbalken måste anpassas till de krav som kan följa av unionsrätten. Vidare slår Högsta domstolen fast att unionsrätten innebär att det ska göras en fullständig, exakt och slutlig bedömning i samlad form, när en ansökan om tillstånd avser en verksamhet som kan påverka ett Natura 2000-område. Unionsrätten ska ges ett effektivt genomslag på miljörettens område.

Sammanfattningsvis innebär principen om direktivkonform tolkning, att de nationella domstolarna är skyldiga att göra allt som ligger inom ramen för deras behörighet för att säkerställa att det aktuella direktivet ges full verkan och för att uppnå resultat som är förenligt med direktivets syfte.

Åsidosättande av svenska bestämmelser

EU-domstolen har slagit fast att nationella domstolar är förpliktade att inte tillämpa nationella bestämmelser som strider mot EU-rätten. Med det avses nationella regler som inte lämpar sig för (om)tolkning.¹⁰ Domstolarna utövar vid denna typ av rättstillämpning vad som kan benämnas som europarättslig lagprövning.¹¹ Vid en konflikt mellan vad unionsrätten respektive vad nationell rätt innebär, så har unionsrätten företrädet. Den nationella rätten får då ge vika och unionsrätten tar över.¹²

2.2.4 Omprövning och återkallelse

En av grunderna för omprövning och återkallelse av tillstånd avser det fall att detta behövs för att uppfylla Sveriges förpliktelser till följd av EU-medlemskapet. Att uppfylla art- och habitatdirektivet omfattas av den möjligheten som en del av EU:s sekundärrätt. **Enligt EU-kommissionens vägledning kan kravet i artikel 6.2. innebära behov av att t ex stoppa en befintlig verksamhet eller att vidta åtgärder för att begränsa konsekvenserna.**

Enligt 16 § förordningen om områdesskydd som genomför art 6.2 i svensk rätt ska myndigheter inom ramen för sina befogenheter och ansvarsområden vidta de åtgärder som behövs eller är lämpliga med hänsyn till det skyddsintresse som föranlett utpekande av ett Natura 2000-område och särskilt bevaka att en gynnsam bevarandestatus bibehålls eller återställs för berörda livsmiljöer och arter. Här ges således fullt stöd för återkallelse enligt den samlade unionsrätten.

Sid 61. 3.1.3 Kravet på en fullständig prövning

Högsta domstolen slog i Bunge-avgörandet fast ett antal principer som är avgörande för Natura 2000- prövningen. Högsta domstolen slog bl. a. Fast att det ska göras en samlad bedömning av verksamheten i något skede av prövningen, och bedömningen ska vara fullständig, exakt och slutlig. Ett tillstånd förutsätter att myndigheten kan väga in verksamhetens alla aspekter

Exempelruta 30: Regeringens beslut 2007-03-08, Dnr M2006/5789/F/M, ”Tre toppar”

I ett ärende rörande en skidanläggning i Idre hade regeringen att bedöma om förutsättningarna för att meddela tillstånd enligt 7 kap 29 § miljöbalken var uppfyllda. Projektet skulle innebära intrång i Natura 2000-området Långfjället-Städjan-Nipfjället. Länsstyrelsen hade gjort bedömningen att skada skulle uppstå på Natura 2000-området men att utveckling av turistnäringen i en glesbygdsregion utgjorde ett sådant allmänintresse som avses i 7 kap 29 § miljöbalken och att alternativ till projektet som kunde uppnå syftet om regional utveckling saknades. Ärendet överlämnades därför till Regeringen.

Regeringen gjorde bedömningen att det inte kunde uteslutas att det fanns andra alternativ för att utveckla turistnäringen i Norra Dalarna. Regeringen konstaterade vidare att naturtypen 9010 Taiga, som skulle beröras av planerade nerfarter, utgör en prioriterad naturtyp, vilket innebar att hänsyn endast kan tas till människors hälsa, den allmänna säkerheten, väsentliga miljöskyddsintressen, eller andra tvingande förhållanden som har ett allt överskuggande allmänintresse (20 § FOM). Med hänsyn till projektets art bedömdes inte detta kriterium vara uppfyllt. Förutsättningar för att tillåta projektet saknades därför.

4 Natura 2000 utgör riksintresse

4.1 Vad innebär det att alla Natura 2000 områden utgör riksintresse?

Alla områden som har förtecknats enligt 7 kap 27 §, stycke 1 och 2 miljöbalken, utgör riksintresse enligt 4 kap miljöbalken.

10. Vänersborgs tingsrätts eget yttrande

Tingsrättens yttrat sig över promemoria Dnr M2017/01639, med syftet att förtydliga det svenska genomförandet av Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/60/EG av den 23 oktober 2000 om upprättande av en ram för gemenskapens åtgärder på vattenpolitikens område (ramdirektivet för vatten, ”ramdirektivet”), samt att möta den kritik som EU-kommissionen² riktat mot den svenska implementeringen av ramdirektivet.

Tingsrätten citerar EU-Domstolen som i ett fall ansåg det tillräckligt att erinra om att det i artikel 194.1 FEUF anges att unionens politik på energiområdet ska ta hänsyn till kravet på att skydda och förbättra miljön.⁴

Mål C-2/10, Regione Puglia, åberopas. Avseende mark belägen i nationalparken Alta Murgia, som är ett skyddsområde som klassificerats som område av gemenskapsintresse.

Tolkning: Det går att förbjuda vindkraftverk i områden som ingår i nätet Natura 2000, utan någon föregående bedömning av projektets miljöpåverkan på det berörda området görs.

- ”Mot bakgrund av den upprepade kritik mot den svenska implementeringen av ramdirektivet som kommissionen framfört borde fokus alltså i första hand ligga på att ta fram en lagstiftning som såväl rättsligt som faktiskt förmår implementera de skyldigheter som följer av ramdirektivet”.
- ”Det är viktigt att framhålla att implementeringen fordrar ett helhetsgrepp och behöver omfatta alla verksamheter/åtgärder som inverkar på vattenkvaliteten, inte endast vattenverksamheter eller vattenverksamheter av visst slag. I den del promemorians lagstiftningsförslag inriktar sig på genomförandet av ovanstående är konsekvensanalysen påfallande bristfällig”.

Kommentar: Vi kan notera att domstolen inte levt upp till sitt eget uttalande eller utvecklat vår framställan om bristande handläggning. Beslutsunderlaget saknar helt utvärdering och riskanalys av de båda tillrinningsområdenas hydrologiska system avseende flödesriktning, kvantitativa och kvalitativa förutsättningar för att fungera som vattentäkter ur ett hållbart flergenerationsperspektiv.

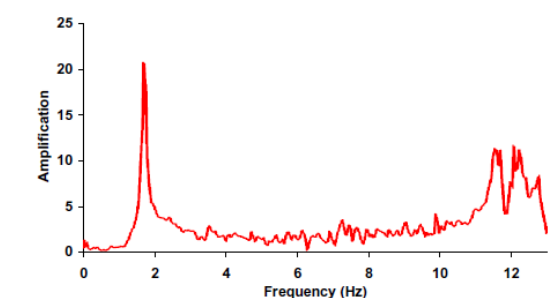
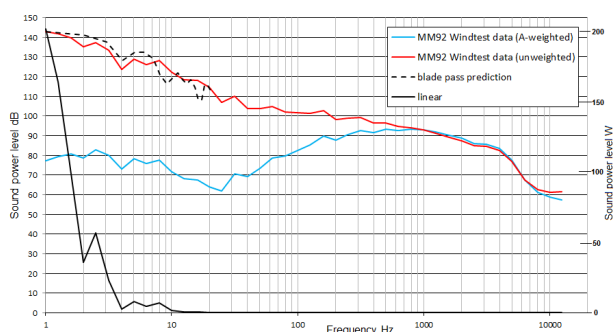
Gungande och vibrerande våtmarker och skogar – bristande myndighetsutövning.

Samtliga skyddsvärda naturområden ligger alltför nära de vibrerande och turbulenskraftiga industrianläggningarna. Det handlar om mycket kraftiga energier i form av interagerande infraljud

och markvibrationer, som påverkar marken i sidled, underifrån och uppifrån.

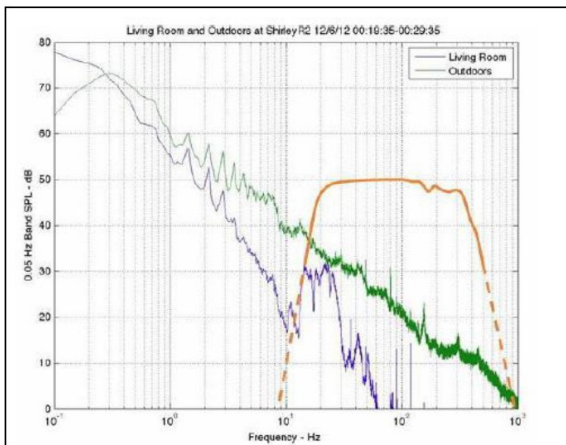
dBA är ett logaritmiskt filterat värde som underkänts av WHO, vid miljöprövning av vindkraft. dBA är inget mått på energi. Det är en faktor som erhålls ur en formel, där 10 dBA motsvarar en dubblad hörupplevelse vid 1000 Hz. Den fysiska ljudenergi ska mätas i ljudtryck/ytenhet, vanligen Pascal/kvm. Detta presenteras bäst med dBlinear. Skillnaden mellan dBA

(filterad), dB (Ofilterad) och dBlinear visas i diagrammet till vänster (John Yelland). Detta visar verkligheten, att den fysiskt ohörbara akustiska energin utgörs av tunga vågor <4 Hz.

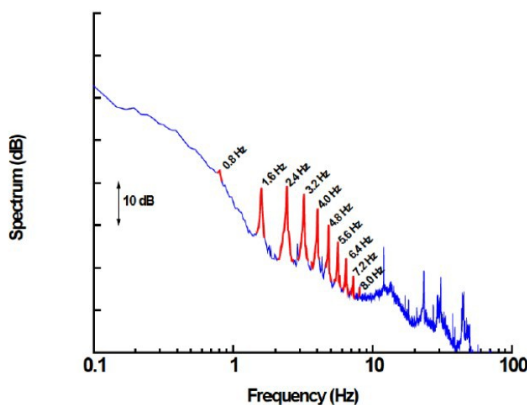

Belastningen på vingar och torn alstrar kraftiga vibrationer som överförs till markplanet. Bilden visar en mycket kraftig stöt vid 2 Hz.

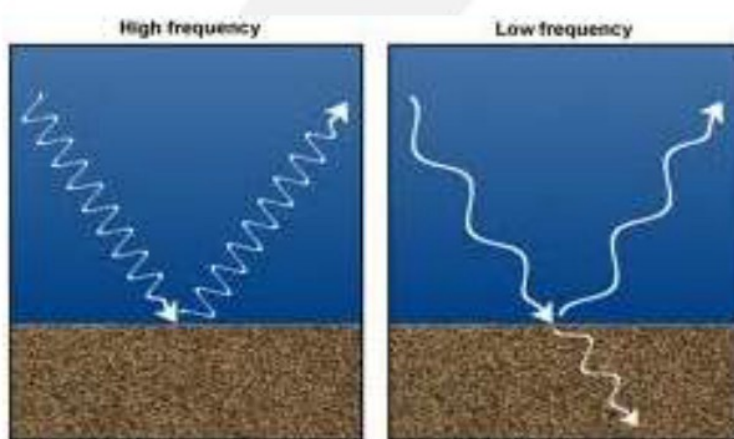
Fig. 4. Acceleration transfer function from the tower base to the top of the nacelle [3].

Bilden visar hur infraljud och markvibrationer interagerar. Den bruna linjen visar vibrationer inom ett område mellan 10-1000 Hz och hur ljudnivån höjs inomhus (blå linje) när huskonstruktionen vibrerar. Rymdobservatorium Skottland: Säkerhetszon 80 km. Rymdobservatorium Onsala: Säkerhetszon 20 km.

Bilden visar de kraftiga ohörbara akustiska luftstötter med upp till 8 ekon mellan 0,8 – 8Hz, som uppstår varje gång en ving passerar tornet. Dessa ”peaks” är i verkligheten ännu högre. Ca + 5-7 dB. Örat uppfattar ljud inom 2-10 millisekunder medan mätapparaterna beräknar lägre medelvärden över 125 millisekunder. Forskaren Christian-Friedrich Vahl säger att dessa luftstötter ”slår som hammare på hjärtat och inre organ”.

Starka vibrationer uppstår när infraenergipulser från hög höjd träffar och penetrerar markskiktet till stort djup och successivt övergår till vibrationer. Detta innebär att huvuddelen av de energivågor som träffar sluttande mark omvandlas till markvibrationer. Tysk/grekisk studie vid ledande nationella geologiska institutioner visar att verkens emission av markvibrationer och deras interaktion med infraenergipulser, medför förstärkta effekter i

byggnader över långa avstånd vid frekvenserna 1 Hz, 5 Hz och 10 Hz. Alla resultat presenterades i ofiltrerat dB, utan användning av döljande A-, B- eller G-filter.

Intressanta slutsatser;

- vibrationer i vindkraftverk, sprids som Rayleigh vågor
  - de mikroseismiska vågorna påverkar mätningar 15 km från ett vindkraftverk
  - störningarna är störst i frekvensområdet 5-10 Hz och
  - vindkraftverk under stark vind genererar mikroseismiska vågor som kan orsaka besvär/irritation för närboende. De viktigaste slutsatserna är att
1. mikroseismiska effekter skapar högre ljudnivåer inne i ett hus än det luftburna bullret

---

Ovanstående bild visar utbredning av infraljud från en anläggning i Mexico med 60 vindkraftverk á 1,5 MW.

Omar Marcillo et al. 2014. Utbredning 10-90 km.

Olika samverkande faktorer:

1. stabila atmosfäriska förhållanden
2. den stabila atmosfären genererar ljudvågledare i nedre troposfären
3. stabila atmosfäriska förhållanden vid mottagaren antyder lägre atmosfärisk turbulens och lägre atmosfäriskt buller som ökar detekterbarheten.

Den översta bilden visar olika utbredningsmönster under morgon respektive eftermiddag.

Det är med stor frustration vi ser att dessa frågor konsekvent mörkläggs i den svenska miljöprövningsprocessen. Länsstyrelsens vaga hänvisning till Naturvårdsverkets hemsida är dels irrelevant då frågan handlar om tillämpning av unions- och nationell rätt och människors hälsa och dels vilseledande då EU-domstolen har flera tydliga och prejudicerande domar.

När tar denna myndighet ansvar för den generation som ska växa upp i dessa kraftfält?

Varken Naturvårdsverket, Vindval eller landets domstolar har behandlat de specifika frågor som har huvudfokus i detta fall;

- tillämpning av EU:s vattendirektiv med dotterdirektiv för grundvatten
- tillämpning av EU:s direktiv för strategiska planer och dokument.
- implementering av WHO Guidelines för Noise in Europe, som diskvalificerar dBA-beräkning för vindkraftsbuller, samt preliminärt rekommenderar 38,3 dBA i avvaktan på nationell utvärdering i samråd med medicinsk expertis.
- utvärdering av de vetenskapliga rapporter som tyder på allvarliga destruktiva effekter på folkhälsa och nationalekonomi.

Naturvårdsverket har omsorgsfullt bortprioriterat besvärliga frågor och gått så långt som att hos rättsväsendet söka frisedel för godtycklig tolkning på tjänstemannanivå av EU:s Fågel och Habitatdirektiv, genom vägran att agera enligt lagakraftvunnen dom och statligt strategiskt dokument, som fastställts i linje med Artskyddsförordningen och Fågel och Habitatsdirektivet. (Östersunds TR M 1394-14, MÖD MPD 8453-15, Nacka TR M 1997-17, MÖD 9150-17). Detta testas nu av EU-kommissionen.

Naturvårdsverket, Vindval och Energimyndigheten, har även systematiskt blockerat utvärderingen av vetenskapliga rapporter om vindkraftverkens emission av lågfrekvent buller, kraftigt pulserande hörbara luftstötter s.k. infraljud och deras interaktion med markvibrationer, över långa avstånd. Allt fler fakta tyder på att kompression av kroppsorganen kan få medicinska och patologiska effekter vid långtidspåverkan;

Kasprzak C. Dämpad aktivitet i hjärna och andningscentrum efter 20 min vid 750 m.

Vahl C.F. Försämrade hjärtmuskelpkapacitet, 20 %. ”Ljudet slår som en hammare”.

Alves-Pereira M. Patologiska förändringar i hjärtsäck, lungor, blodkärl och hjärna.

Zou E. Samband mellan självmord och vindkraft (>10 km). Äldre individer i vindriktning.

Tysk specialistläkarorganisation sätter hälsosam gräns vid 60 dBZ eller 10 km från ett enda verk.

Naturvårdsverket har trots kännedom om bristerna i standardmetoderna och dBA-värdering, medverkat till regeringens beslut om Markbygdenprojektet utanför Piteå, med 1100 vindkraftverk endast 8 km från centralorten. Detta kan betraktas som ett fatalt okontrollerat medicinskt experiment, vars första etapp till större delen ägs av ett kinesiskt företag.

Den tyska delstaten Bayern tillämpar sedan länge $10 \cdot H = 1,5 - 2,5$ km. Markant minskning av vindkraftsutbyggnaden i Tyskland 2019. Ökat motstånd på landsbygden. Rapport (Stephen Kaula) visar att stora grupper lider av sömnstörning, som leder till en nation med ”irritation och sjukdomssymptom”. Expertgruppen varnar regeringen för infraljud i ett Öppet brev. (Bifogas).

Frankrike har sedan länge tillämpat 1500 m och en provins begär nu att regeringen beslutar $10 \cdot H$.

En större fransk kustprovins (6 milj inv.) har beslutat om moratorium. Ledande statstjänstemän och

experter har bildat ett förbund *Collectif Energie et Verité* för att presentera saklig och vetenskaplig information.

Danmark. Folketinget har tagit beslut om avveckling av 2450 landbaserade vindkraftverk av totalt 4500. För konsensus om satsning på havsbaserad vindkraft. Men har åter fallit till föga och försöker nu muta befolkningen, som bor nära vindkraftverk.

Norge. Regeringen har stoppat nationell vindkraftsplan, då de flesta kommunerna avvisat förslaget.

Finland. Kontinuerliga mätstationer redovisar stora sammanhängande bullermattor av infraljud över 40-60 km som täcker minst 30% av landets yta. Mätningarna kan följas on-line.

<https://www.auniogroup.com/infrasound-on-map/>

https://www.auniogroup.com/view/201905_1.html

Utredning visar tre gånger fler diagnoser upp till 15 km, efter start av vindkraftverken.

UK. Experter kräver stopp på utbyggnad tills effekterna av infraljud och vibrationer är utredda.

Trenden är tydlig. Allt fler länder inser att riskerna för människors hälsa och miljö är underskattade.

Naturvårdsverket är väl medveten om dessa hot men vågar inte tillämpa Miljöbalken.

Vi har till Statsrådsberedningen översänt skrivelse 2019-09-18, med information om dessa nationella hot och krav på upprättande av nationell strategisk plan, i enlighet med EU-direktivet för strategiska planer och dokument, samt Kap 6 Miljöbalken. Bilaga 2. Dessa regelverk kräver djupgående problembeskrivning och riskanalys av oberoende medicinsk och teknisk expertis, i samråd med allmänheten. Dessa aspekter är avgörande för en stor andel av kommande generationers hälsa och utkomst. Vi har således inga mandat att fatta beslut, innan vi vet sanningen, enligt miljöbalkens försiktighetsprincip.

Naturvårdsverket har helt nyligen bevisat sin oförmåga, genom att fasthålla vid den förlegade "praxis 40 dBA" i utkast till nytt regelverk för vindkraftsbuller, trots att WHO i den nya versionen Guidelines for Noise in Europe 2018, diskvalificerat dBA som mätvärde och föreslagit 38,3 dBA som temporärt värde i avvaktan på nationell prövning. Utelämnandet av riskerna med de kraftiga effekterna av infraenergipulser och markvibrationer kan få allvarliga konsekvenser för folkhälsan och det svenska sjukvårdssystemet. Markbygdenprojektet är oprövat i detta avseende och kan betraktas som ett okontrollerat medicinskt experiment.

Halmstad 2019-11-26

Ove Björklund

Föreningen God Livsmiljö Hylte

Dagsländevägen 27

302 83 Halmstad

Bilaga 1. CIS Guidance Documents available on CIRCABC.

<https://ec.europa.eu/environment/water/water-framework/groundwater/activities.htm>

List of published CIS Guidance Documents available on CIRCABC

https://ec.europa.eu/environment/water/water-framework/facts_figures/guidance_docs_en.htm

- N° 1 - Economics and the Environment - The Implementation Challenge of the Water Framework Directive
- N° 2 – Identification of Water Bodies
- N° 3 - Analysis of Pressures and Impacts
- N° 4 – Identification and Designation of Heavily Modified and Artificial Water Bodies
- N° 5 - Transitional and Coastal Waters - Typology, Reference Conditions and Classification Systems
- N° 6 - Towards a Guidance on Establishment of the Intercalibration Network and the Process on the Intercalibration Exercise
- N° 7 - Monitoring under the Water Framework Directive
- N° 8 - Public Participation in Relation to the Water Framework Directive
- N° 9 - Implementing the Geographical Information System Elements (GIS) of the Water Framework Directive
- N° 10 - Rivers and Lakes - Typology, Reference Conditions and Classification Systems
- N° 11 - Planning Processes
- N° 12 - The Role of Wetlands in the Water Framework Directive
- N° 14 - Guidance on the Intercalibration Process (2008-2011)
- N° 15 - Groundwater Monitoring (WG C)
- N° 16 - Groundwater in Drinking Water Protected Areas
- N° 17 - Direct and indirect inputs in the light of the 2006/118/EC Directive
- N° 18 - Groundwater Status and Trend Assessment
- N° 19 - Surface water chemical monitoring
- N° 20 - Exemptions to the environmental objectives
- N° 13 - Overall Approach to the Classification of Ecological Status and Ecological Potential
- N° 22 - Updated WISE GIS guidance (Nov 2008)
- N° 23 - Eutrophication Assessment in the Context of European Water Policies
- N° 24 - River Basin Management in a changing climate
- N° 25 - Chemical Monitoring of Sediment and Biota
- N° 26 - Risk Assessment and the Use of Conceptual Models for Groundwater
- N° 27 – Deriving Environmental Quality Standards – version 2018
- N° 28 - Preparation of Priority Substances Emissions Inventory

- N° 29 - Reporting under the Floods Directive
- N° 30 - Procedure to fit new or updated classification methods to the results of a completed intercalibration exercise
- N° 31 – Ecological Flows (final version)
- N° 31 – Ecological Flows_Policy summary (Original English version)
- N° 31 – Ecological Flows (French version)
- N° 32 - Biota Monitoring
- N° 33 - Analytical Methods for Biota Monitoring
- N° 34 - Water Balances Guidance (final version)
- N° 35 - WFD Reporting Guidance
- N° 35 - WFD Reporting Guidance_Annex 5
- N° 35 - WFD Reporting Guidance_Annex 6
- N° 36 - Article 4(7) Exemptions to the Environmental Objectives

List of other CIS thematic documents available on CIRCABC

- N° 1 - The EU Water Framework Directive: Statistical aspects of the identification of groundwater pollution trends and aggregation of monitoring results
- N° 2 - Groundwater Body Characterisation
- N° 3 - Groundwater Monitoring
- N° 4 - Groundwater Risk Assessment
- N° 5 - Groundwater Management in the Mediterranean
- N° 6 - Groundwater Dependent Terrestrial Ecosystems
- N° 7 - Recommendations for the review of Annex I and II of the Groundwater Directive 2006/118/EC
- N° 8 - Methodologies used for assessing Groundwater Dependent Terrestrial Ecosystems
- N° 9 – Groundwater Associated Aquatic Ecosystems (Original English version)
- N° 9 – Groundwater Associated Aquatic Ecosystems (German translation)
- Technical Report on Aquatic Effect-Based Monitoring Tools
- Technical Background Document on Identification of Mixing Zones
- Policy Document on Natural Water Retention Measures
- Good Practices on Leakage Management - Main Report
- Good Practices on Leakage Management - Dissemination plan
- Good Practices on Leakage Management - Case Study document
- CIS Guidelines on Water Reuse
- Technical Report on Voluntary Groundwater Watch List Concept & Methodology
- Technical Report on Threshold Value Variability Analysis
- Report summarising the results of the questionnaire on better consideration of drinking water resource protection in river basin management planning
- Best practice for establishing nutrient concentrations to support good ecological status
- Voluntary Groundwater Watch List (Endorsed V.3.1 – June 2019)
- First List facilitating Annex I and II review process of the Groundwater Directive (endorsed V.2.1 – June 2019)

The CIS Working Group on groundwater har publicerat följande ledande document:

- Guidance Document N° 15 on Groundwater Monitoring
- Guidance Document N° 16 on Groundwater in Drinking Water Protected Areas
- Guidance Document N° 17 on Direct and indirect inputs in the light of the Directive 2006/118/EC
- Guidance Document N° 18 on Groundwater Status and Trend Assessment
- Guidance Document N° 26 on Risk Assessment and the Use of Conceptual Models
- Technical Reports
- Technical Report N° 1 on Groundwater Trends
- Technical Report N° 2 on Groundwater Characterisation
- Technical Report N° 3 on Groundwater Monitoring

Technical Report N° 4 on Groundwater Risk Assessment
Technical Report N° 5 on Groundwater Management in the Mediterranean
Technical Report N° 6 on Groundwater Dependent Terrestrial Ecosystems
Technical Report N° 7 on the Recommendations for the Review of Annexes I- II of the
Groundwater Directive 2006/118/EC
Technical Report N°8 on Methodologies used for Assessing Groundwater Dependent Terrestrial
Ecosystems
Technical Report N°9 on Groundwater Associated Aquatic Ecosystems.

Bilagor:

1. CIS Guidance Documents available on CIRCABC.
2. Skrivelse till Statsrådsberedningen. 2019-09-18.
3. Hemställan om begäran av återkallelse av miljötillstånd och interimistiskt förbud för vindkraftsprojekt Örken i Halmstads och Hylte kommuner. Länsstyrelsen Halland. 2018-01-14.
Kopior: Region Halland Folkhälsoenheten, Havs- och Vattenmyndigheten Göteborg. m.fl
4. Kompletterande information angående tidigare hemställan om begäran av återkallelse av miljötillstånd och interimistiskt förbud för vindkraftsprojekt Örken i Halmstads och Hylte kommuner i skrivelse 2018-01-14. Länsstyrelsen Halland. 2018-08-29.
Kopior: Statkraft Södra Vind AB, Region Halland, Folkhälsoenheten, Havs- och Vattenmyndigheten, m.fl.
5. Överklagande av länsstyrelsen Hallands beslut 2019-01-24, avseende begäran om återkallelse av miljötillstånd och interimistiskt förbud för vindkraftsparkerna Örken och Örken-Munkabol i Hylte och Halmstads kommuner. Ärendenr 555-349-18 och 500-105-19. Mark- och miljödomstolen, Vänersborg. 2019-02-17.
6. Kompletterande information i mål M 751-19. Överklagande av länsstyrelsen Hallands beslut 2019-01-24, avseende begäran om återkallelse av miljötillstånd och interimistiskt förbud för vindkraftsparkerna Örken och Örken-Munkabol i Hylte och Halmstads kommuner. Mark- och miljödomstolen, Vänersborg. 2019-06-22.
7. Mål-nr 751-19. Överklagande av länsstyrelsen Hallands beslut 2019-02-28, avseende felaktig hantering av skrivelse till länsstyrelsens insynsråd, avseende information om hälso- och miljörisker och begäran om återkallelse av miljötillstånd och interimistiskt förbud för vindkraftsparkerna Örken och Örken-Munkabol i Hylte och Halmstads kommuner.
Ärendenr 555-349-18 och 500-105-19. Hemställan om upphävande av beslut 2019-01-24 och nytt beslut 2019-02-28. Mark- och miljödomstolen, Vänersborg. 2019-03-13
8. Sammanfattning. Avseende skäl för återkallande av miljötillstånd för vindkraftsanläggning Örken i Hylte kommun och två verk Örken-Munkabol i Halmstads kommun